

Chương trình Giảng dạy Kinh tế Fulbright
Lớp MPP1
Niên khóa 2008-2009

PHÂN TÍCH TÀI CHÍNH

Học kỳ Xuân

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

1

Bài giảng 2

Bảng cân đối kế toán

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

2

Nội dung bài này

- Cấu trúc bảng cân đối kế toán
 - ✓ Tài sản (thể hiện hoạt động đầu tư)
 - ✓ Nợ và Vốn chủ (thể hiện hoạt động tài chính)
 - ✓ Triết lý về tính thanh khoản (liquidity)
 - ✓ Ngắn hạn và dài hạn
 - ✓ Khái niệm vốn lưu động (working capital)
- Đăng thức kế toán
 - ✓ Đăng thức căn bản
 - ✓ Các tác động đến đăng thức kế toán
- Giao dịch kế toán
 - ✓ Phân tích (nhận diện) các giao dịch (transaction)
 - ✓ Tham khảo tổng quát về quy trình kế toán

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

3

I.

Cấu trúc bảng cân đối kế toán

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

4

Bảng cân đối kế toán

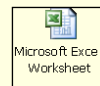
- Bảng cân đối kế toán chỉ ra tình hình tài chính của một đơn vị tại một thời điểm cụ thể.
 - ✓ Bảng cân đối kế toán đôi khi cũng gọi là **báo cáo hiện trạng tài chính**.
- Phía bên trái (hoặc bên trên) liệt kê các **Tài sản**
- Phía bên phải (hoặc bên dưới) liệt kê **Nợ phải trả và Vốn chủ sở hữu**

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

5

Bảng cân đối kế toán Công ty Cửu Long, ngày 31/12

TÀI SẢN	2007	2008	NỢ VÀ VỐN	2007	2008
Tiền mặt	200	2	Vay ngân hàng	250	130
Khoản phải thu	100	458	Khoản phải trả	<u>152</u>	<u>140</u>
Hàng tồn kho	<u>220</u>	<u>550</u>	Cộng nợ ngắn hạn	402	270
Cộng tài sản ngắn hạn	520	1.010	Vốn chủ sở hữu	800	1.028
Tài sản cố định (ròng)	920	850	Lợi nhuận giữ lại	<u>238</u>	<u>562</u>
Trong đó,			Cộng vốn chủ sở hữu	1.038	1.590
Nguyên giá (giá gốc)	1000	970			
Khấu hao tích lũy	-80	-120			
Tổng cộng	1.440	1.860	Tổng cộng	1.440	1.860

(Báo cáo tài chính Công ty Cửu Long sẽ được sử dụng xuyên suốt trong các bài giảng 2, 3, 4)

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

6

Triết lý về tính thanh khoản

■ Bảng cân đối kế toán được trình bày theo trình tự “tính thanh khoản giảm dần”

- ✓ Một **tài sản có tính thanh khoản** là tài sản dễ dàng biến thành tiền mặt (liquid assets).
- ✓ Một **khoản nợ có tính thanh khoản** là khoản nợ được ưu tiên thanh toán trước (liquid liability).

Thảo luận:

- ✓ Thế nào là một **chứng khoán** không có tính thanh khoản?
- ✓ Tại sao **bất động sản** có tính thanh khoản thấp?
- ✓ Các **ngân hàng** thiếu tính thanh khoản nghĩa là gì?

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

7

Triết lý về tính thanh khoản (tiếp)

■ Tính thanh khoản cũng là sự khác biệt giữa một công ty đại chúng và công ty chưa niêm yết

- ✓ Cổ phiếu của công ty đại chúng đã được mang ra “chợ”, nơi tập nập người mua kẻ bán
- ✓ Như vậy, tính thanh khoản sẽ là **một tài sản** cộng thêm vào khi định giá tài sản, doanh nghiệp?

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

8

Triết lý về tính thanh khoản (tiếp)

- Tính thanh khoản cũng là sự khác biệt giữa các công ty có và không có tài sản để bán (thanh lý)
 - ✓ Công ty bất động sản Sài Gòn khi thanh lý phá sản có 80 nền biệt thự ở An Phú Đông.
 - ✓ Công ty phần mềm SPFT khi phá sản có một số kỹ sư tài năng.

Xét trên khía cạnh thanh khoản này, bạn sẽ chọn mua cổ phiếu nào trong 2 cổ phiếu dưới đây với mục đích đầu tư (giá ngày 11/12/2008):

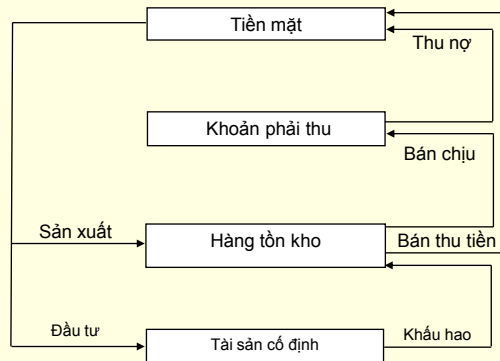
- ✓ REE – Công ty cơ điện lạnh (21.400 đồng)
- ✓ SSI – Công ty chứng khoán Sài Gòn (26.700 đồng)

Ngắn hạn và dài hạn

- Do vậy, theo triết lý thanh khoản, trình bày thứ tự trên bảng cân đối kế toán sẽ là ngắn hạn trước, dài hạn sau
 - ✓ **Tài sản ngắn hạn (CA)** là những tài sản có thể chuyển thành tiền trong vòng thời gian 1 năm
 - ✓ **Nợ ngắn hạn (CL)** là những khoản nợ phải trả trong vòng thời gian 1 năm.
 - ⇒ Những gì còn lại là **dài hạn**
 - ⇒ “Phần nợ dài hạn đến hạn trả” là nợ ngắn hạn.

Khái niệm vốn lưu động

Vốn lưu động (working capital) là vốn đáp ứng, duy trì các hoạt động hàng ngày.

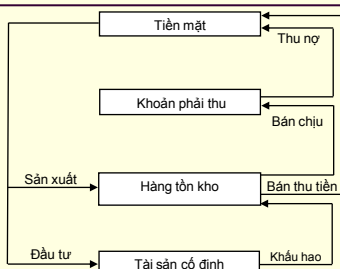

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

11

Khái niệm vốn lưu động (tiếp)

- Từ **tiền mặt** chuyển thành **hàng tồn kho** (do sản xuất hoặc mua), bán chịu cho khách hàng trở thành **khoản phải thu**, khi thu nợ chuyển về lại thành **tiền mặt**.
 - ✓ Đó là một chu kỳ kinh doanh (operating cycle) hoặc một vòng chu chuyển vốn lưu động (working capital cycle).

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

12

Khái niệm vốn lưu động (tiếp)

- Tuy nhiên, nếu mua hàng thiếu nợ người bán, tiền lương chưa thanh toán cho nhân viên, tức là những yếu tố đầu vào chưa chi trả tiền mặt thì sao?
- Vốn lưu động sẽ loại trừ những khoản “mượn tạm” này.
- **Công thức:**
Vốn lưu động = Tài sản ngắn hạn – Nợ ngắn hạn
 - ✓ Hãy chứng minh công thức này từ đẳng thức kế toán căn bản:
 $\text{Tài sản} = \text{Nợ phải trả} + \text{Vốn chủ sở hữu}$
- Chúng ta sẽ còn trở lại vấn đề này ở bài giảng 5.

II.

Đẳng thức kế toán

Đẳng thức kế toán

■ Đẳng thức căn bản:

Tài sản = Nợ phải trả + Vốn chủ sở hữu

hoặc:

Vốn chủ sở hữu = Tài sản - Nợ phải trả

Đẳng thức kế toán

■ Các thuật ngữ:

- **Tài sản** – là những nguồn lực doanh nghiệp đang *sở hữu*, có được từ *giao dịch trong quá khứ*, mà từ đó kỳ vọng sẽ gia tăng thêm hoặc sẽ mang lại những dòng *ngân lưu trong tương lai*
- **Nợ phải trả** – nghĩa vụ nợ của doanh nghiệp đối với bên ngoài hoặc các *sản quyền* (claims) trên tài sản doanh nghiệp của các đối tượng bên ngoài
- **Vốn chủ sở hữu** – phần sản quyền còn lại sau khi trừ đi các nghĩa vụ nợ phải trả

Thảo luận:

- (i) Nước biển, nguyên liệu chính làm ra muối là tài sản của Công ty muối III ?
- (ii) Thương hiệu Trường Fulbright giá bao nhiêu?

Các tác động đến đẳng thức kế toán

- Nhắc lại đẳng thức cơ bản: Tài sản = Nợ + Vốn
 - ✓ Gọi tắt: Nợ + Vốn = Nguồn vốn (nguồn hình thành tài sản)
- Chỉ có **4 tác động** xảy ra:
 - Tài sản tăng và Tài sản giảm
 - Ví dụ: Mua hàng nhập kho trả bằng tiền mặt
 - Nguồn vốn tăng và Nguồn vốn giảm
 - Ví dụ: Vay ngân hàng trả nợ người bán
 - Tài sản tăng và Nguồn vốn tăng
 - Ví dụ: Mua hàng nhập kho, nợ lại người bán
 - Tài sản giảm và Nguồn vốn giảm
 - Ví dụ: Chi tiền mặt trả nợ ngân hàng

Tham khảo bài đọc thêm: “Chín (9) nguyên tắc kế toán căn bản”

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

17

III.

Giao dịch kế toán

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

18

Những giao dịch làm thay đổi bảng cân đối kế toán

- Bảng cân đối kế toán bị ảnh hưởng bởi từng giao dịch có tác động đến tài chính doanh nghiệp.
- Mỗi giao dịch đều được ghi chép vào các khoản mục liên quan, nhưng tổng tài sản **vẫn cân bằng** với tổng nợ phải trả và vốn chủ sở hữu.
- Đăng thức kế toán và bảng cân đối kế toán *phải luôn* cân bằng.

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

19

Những giao dịch làm thay đổi bảng cân đối kế toán

- Một bảng cân đối kế toán có thể được lập sau mỗi giao dịch, nhưng làm như vậy sẽ rất khó khăn, nhiều việc và không hiện thực.
 - Do đó, bảng cân đối sẽ được lập định kỳ hằng tháng, quý, 6 tháng hoặc sau một giai đoạn cụ thể nào đó, nhưng thường là 1 năm.

Thảo luận:

- (i) Có phải luôn là 31/12, năm Dương lịch?
- (ii) Tại sao Việt Nam, Trung Quốc không sử dụng năm Âm lịch để bảng cân đối phản ánh đúng đắn hơn về hiện trạng tài chính doanh nghiệp?

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

20

Phân tích các giao dịch

(Xác định tài khoản để ghi chép)

- Sau mỗi giao dịch thay vì lập bảng cân đối mới, kế toán tạm thời ghi chép chúng vào các sổ sách gọi là tài khoản (account)
- **Tài khoản** là nơi phản ánh tóm tắt các thay đổi trong tài sản, nợ phải trả và vốn chủ sở hữu.
- **Số dư tài khoản** là tổng hợp tất cả các ghi chép trên mỗi tài khoản.
- Số dư tài khoản được dùng để **lập các báo cáo tài chính** (bảng cân đối kế toán và báo cáo thu nhập)

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

21

Phân tích các giao dịch (tiếp)

Thảo luận ngắn trên lớp:

- Cơ sở ghi chép sổ sách là các giao dịch (transaction).
- Nhưng, thế nào là một giao dịch?
 - ✓ Để là một giao dịch, tức kế toán có thể ghi chép được phải trả lời đủ cả 3 câu hỏi:
 - ①?
 - ②?.....?
 - ③?

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

22

Tổng quát quy trình kế toán

(chỉ để tham khảo, không phải là mục tiêu của môn học này)

Chứng từ

Họ đã làm điều đó như thế nào?

